

CANADA.

THE SWEDISH WEEKLY

ARG. XI

Winnipeg, Manitoba: Onsdagen den 30 September.

N:R 39

Ett gammalt skrin.

AF MALIN ÖDMANN.

Det står på mitt skrifbord och har stått där i många år. Ett litet enkelt skrin är det, utan beslag och andra granulater och ingen kan tro, att det har en historia. Hur många år det för resten, som tänka på det!

Men ett litet skrin kan gömma mycket, det är fullt af minnen.

När jag sätter den lilla nyckeln i låset och öppnar locket, strömmar en svag doft af torrade rosenblad ut, och jag får en förnimmelse som af tårar och kväda sockrar. Det susar och hviskar i luften och hjärtat känns tungt af sorgsna tankar, ty alla de gamla minnena, som varit instängda i skrinet, ha stupat lösa.

Därför är det också mycket sällan den lilla nyckeln vrids om i låset, och månader — ja, år — genomstår det gamla skrinet på sin vanliga plats med sina minnen väl gömda under det blankpolerade locket.

När det kom i min ägo, var jag tio år. Då var det nys uppflyttad och fodrad med rött siden, och på det röda sidet prälade sex silkesdockor och ett bref granna knäppnål — och så var jag blifven den lyckliga ägarinnan af ett skrin.

Många år ha gått sedan dess, och nu ha silkesdockorna och knäppnålen efterträts af några vassare blommar, en hjlock, ett par begrafningskarameller och några gamla bref, — idel sorgliga minnen, som hiska om mörka dagar och många bittra tårar. För ljusa minnen finns ingen plats i det gamla skrinet.

Men nu, när höst vinden susar i de aftonvänderna och glöden från kakelugnen börjar dämpas, nu är rätt tiden inne att sätta nyckeln i låset och öppna locket.

Hör!... det hviskar och susar i luften och skuggorna krypa fram ur hörnen för att höra historien om tiden, som flytt, och människor, som för länge, länge sedan lefvat sitt lif till slut.

De äro döda; och det som en gång var ett helt, långt lif, är nu en liten vemodig saga blott, innesluten i ett gammalt skrin....

En fastmansgäva ville han ge henne, och det det förvuxna gamla påronträdet högs ned i prostens trädgård, var adjunkten med valde ut den bästa biten till en syssla åt sin lilla hjärtevän.

Port gick inte arbetet undan, ty han hade hvita, fina fingrar, som voro vana vid hvila, och så måste all möjlig försiktighet iakttagas så att inte hemligheten skulle slippa ut.

Ty prostens äck ingenting veta om adjunktens lilla roman, därtill var han en allt för försiktig ung man. Han hörde till dem, som alltid lyckas snappa åt sig de fetaste bitarna, därför att de inte generas sig för att få dem ur munnen på andra. Och nu var händelsen den, att syssan var bestämd för husamsellen och inte för dottern i huset, och gamla prostens hade mer än en gång låtit undfalla sig, att han behöfde hvila, och gärna skulle falla ett godt ord för sin blifvande mår.

Men prostsgränsfröken hade redan en lång ungdom att se tillbaka på, och det hade gjort henne en smula vindig och röd om näsan. Därför gjorde adjunkten sig ingen brådska, utan fördref tiden med att linda den lilla husamsellens svarta lockar kring sina fina fingrar och sola sig i glansen från hennes strålände bruna ögon.

Om kvällarne stängde han in sig i ett rum för att "studera", och omsider blef den lilla syssan färdig och vandrade från adjunktens skrifbordslåda öfver till den lilla husamsellens dragkista, där den biddades ned bland styfsträckt bomullskjolar och spetsgarnerade snibbalsdukar.

Men hade den lilla syssan kostat adjunkten mycken möda och många rispor i hans hvita fingrar, så blef den också mycket dyr. Den blef betalad med många kyssar

och många, många tårar, och till sist gaf den lilla mörkögda husamsellen sitt förstånd och sitt lif i pant. Men det var långt senare.

Tiden gick, den gamla prostens blef allt tröttare och minnena i syssan växt i antal. Där funnos torrade blommar, ombundna med band och daterade, små breflappar med ljuva ord och hemliga meddelanden samt många andra små obetydigheter, som hvar och en hade sin historia att berätta.

Och alla berättade de om honom, hvars porträtt pryddes insidan af locket. Hvarje timme på dagen vreds nyckeln om i låset och ett par strålände mörka ögon betraktade oafvänt det fina, ljushyade ansiktet, och varma läppar kysste de smala, leende ögonen, som kunde få ett sådant glödande uttryck och hade svårt att se rakt fram.

Men så småningom förvandlades kyssarne i tårar, och de fortsatte att rinna, tills de sinade ut.

Och en dag kom den lilla husamsellen som en sömngångare in i sin kammare, öppnade kistan och tog fram syssan. Hennes ansikte var hvitt som på en död, och de mörka ögonen tvektes bora sig in i bilden; hon betraktade den nye prostens, den blifvande mågen i det rika prästhuset.

Hon satt där som förstnad, så ung och vacker i sin låtta, skära klädning, med de runda armbågarna stödda mot bordet och hakan hvilande mot händerna. Dörren hade hon lämnat vidöppen efter sig, och med dröjande steg smög en man in öfver tröskeln. Hans ansikte var lika färglöst som hennes, och de smala ögonen hade en skugg blink; händerna öppnade och slöt han oafbrutet i pinande oro.

Hon kände hans närvaro och vände sakta på huvudet. Ett ögonblick stirrade hon själlöst på honom, så sköt blodet häftigt uppåt det bleka ansiktet, och hon började skratte.

Hon skratte, utan hejd, utan uppehåll, bara skattade, skattade, skattade.... Skratte lockade dit allt husets folk, men då de kommo, var mannen redan försvunnen, och den lilla mörkögda husamsellen satt där ensam och skattade; och så fortsatte hon att skatta, tills döden kom och lugnande strök öfver de stackars brännande ögonen och vyssade den rastlösa hjärnan till ro.

Den nye prostens stoppade ned alla ledsamma minnen i det lilla skrinet, läste väl igen och satte upp det i skräpkammaren. Men han vred inte om nyckeln i tid, hans hemlighet hade lyckats smyga sig ut, och lite hvar anade nog, hvad som dölles i skrinet.

Men det var ingen, som sade något, och när nyckeln väl var omvriden, kunde inga flere hemligheter slippa ut, ty då var låset lika oberördt af alla påtryckningar som prostens eget samvete.

Canada-nyheter.

Olyckan vid Minnedosa. Om det närmare förloppet vid John Molins död, meddelar "Minnedosa Tribune": Molin skulle skjuta upp en stock på sägen, då en annan gled öfver och fastnade i balshjulet, hvarvid stocken fick en stöt och Molin, som stod i andra ändan, träffades i magen med så olycklig påföljd. Tidningen meddelar vidare att en kollekt upptagits i Minnedosa.

Canadiensarne i England. Professor Copper vid McGills universitet, Montreal, har utnåmns till professor vid arkitekturskolan i Manchester.

Lagstiftande församlingen Northwest Territorierna kommer att sammanträda i oktober.

I Toronto hafva eldsvador under förliden vecka ödelagt ett par större fabriksanläggningar.

Partibekantningar. I senaste numret af "Manitoba Gazette" märker P. A. Johnson i Scandinauia, utnämnd till provinskonstapel, efter-

trädande Mr John Asserlund, hvilken blifvit entledigad från nämnda befattning.

I Montreal hafva byggnadsarbetarna nedlagt arbetet för ett tilltvinga sig bättre lönevillkor.

Till 15 års straffarbete för dråp dömdes Oliver Richardson i Windsor, Ont., hvilken slagit ihjäl sin granne en half neger.

Alberta konservativerna hafva hållit konvention i Edmonton för att organisera för det stundande valet. Totalt af valliteratur utskickas från de konservativa ledamöterna i Ottawa och får befordras genom postverket portofritt.

C. P. R. anlägger för närvarande en stor och modern bangård i Brandon.

Ängbåtsförbindelse skall nästa sommar öppnas mellan Rat Portage och Warroad, Minn.

14,000 mil på Saskatchewanfloden har kapten Ross i Medicine Hat nyligen fullbordat. I sin 85-fots hjulångare har han befärit floden från nämnda stad ända till fallen vid dess utlopp.

Drottning Victorias jubileums presenter, värderade till 5 miljoner dollars, hafva förevissats på utställningen i Toronto. Det är meningen att de sedermera skall föras till St. Louis, men dess förrinnan torde andra städer i Canada fröja sig i glansen af skatterna.

En elektrifierad stad. Elektriciteten i Newmarket, Ont., har kommit lös på något oförklarligt sätt. Staden får en elektrifierad verk, och där kunde ju en förklaring ligga. Emellertid är situationen obekant, ty råkar man vidröra en metallisk, riskerar man att få en elektrisk puff, som faller in till marken.

Tjuvarne äro folklikska i östra Canada, hvilket är ett tecken på att denna landsända har äldre anor än västern. I närheten af St. Thomas blev farmaren Hemmingsway ihjälslagen af en tjuv rätt inne i sin ladugård.

Det Rosska geväret, ett canadiskt gevär, hvarmed det canadiska skyttelaget vid skyttefälgarne i Bisley, England, var utrustad, visade sig besitta sådana goda egenskaper, att det skall försökas i Engelska armeen. England är, som bekant, sysselsatt med att rekonstruera sitt krigsväsen. Bevapningen skall utgöras af de modernaste vapen. Den nyantagna falkanonen skjutit granater på 10,000 yard.

Gula febern har utbrutit i Mexico och Texas. Från en stad berättas det, att en ung flicka fått sköta alla stadsemtagsområden från borgmastaren ned, sedan dessa stupat på sin plats. Landbefolkningen har beväpnat sig med skjutvapen och hålla vakt för att hindra personer från de smittade städerna att sprida sig.

Tre personer drunknade i söndags, när de skulle passera ett vad i den starkt strömmande Bow River vid Dembow industriskola, ej långt från Gleichen Alta. De voro sergeant Brooks vid beridna polisen samt J. Beaupre och Jos. Didsbury från Gleichen. Alla efterlämnade familjer, de voro på väg till Blackfoot indian reservationen för att hålla en undersökning i ett misstänkt dödsfall.

Olyckshändelse i sågverk. I torsdags afton blef en ung svensk arbetare, R. Wikström, arbetande i Rat Portage Lumber Co. sågverk i Carmen, illa sårslagen. Han var sysselsatt vid en cirkelsåg, då han råkades falla så olyckligt, att han drogs emot den, och innan andra hunnit skynda till hans hjälp, var högva benet i det näraste afsäladt. Han afhördes till Royal Jubileehospitalet för vård.

Från Swan River skriver Mr Lars Nordvall: som outtröttligt arbetat på att få i gång en svensk koloni på denna trakt. Sedan

Upprop om hjälp.

En sorglig olyckshändelse inträffade i Minnedosa den 17 dennes, då en 32 år gammal svensk sågverksarbetare vid namn Johan Molin från Ångermanland genom olycka under arbete vid sågen mistade sitt lif. Han hade omkring ett år varit i Canada. Hans familj bestående af hustru och 3 minderåriga barn anlände till honom i mofet af sistlidne april. Hvad som bidraget att göra olycka ännu svårare är, att hans familj lämnats i ytterst fattiga omständigheter utan hem och huld i främmande land. Jag vill därför bedja alla, som läser detta, behjerta den stackars enkans sak och medelst en skär, om än aldrig så liten, lindra hennes bekymmer. Om någon godhetsfullt bidragar hertil till min sända del till "Canada" Winnipeg Man. P. O. Box 254, Jag är säker att redaktionen är villig att mottaga och till den sörjande kvinnan öfverlämna de gifna beloppen. "Lätnedert bröd fara öfver vattnet. Gud skall välsäna eder. Vid gåfvers af andand behöves endast skrivas: Bidrag till Molins familj i Minnedosa.

John Örlund.

Refererande till ofvanstående upprop beder redaktionen få ligga sitt värma förord till den behjartansvärda saken. Alla bidrag skola redovisas i tidningen. Landsmännen i kolonien hafva gjort sitt bästa att lindra den ögonblickliga nöden. Men här är tydligt att något mera måste göras, än att samla pänningar, att ett varaktigt hjälp skall kunna gifvas. Vi hoppas att hjälpsambeten skall utföras en sådan väg och försåg inkomma från personer på platsen. Bidrag i natura torde också vara välkomna.

BIDRAG

till JOHN MOLINS familj.
John Örlund, York-on 0.75
Canada..... 2.00
A. B. C. 1.00
S. 0.50
T. 0.50
Helmer Larsson..... 0.25
Anton Israelsen 0.25 5.25

Jag nu lyckats erhålla medvarken från vår regering, har jag all anledning att tro, att vi skola få ett stort svenskt settlement i gång här. Kolonien räknar nu ett tjugutal familjer, och har finnas plats för många fler om man skyndar på. Landsman, som önska närmare upplysningar om denna plats, torde tillskriva Mr J. Nordvall, Swan River, Man.

Kvinnolöst. I en Toronto tidning läses. I våras lämnade en man vid namn Miller England tillsammans med ett ungt fruntimmer och begaf sig till Canada, utan att be sin hustru om lof. När hon fick nys om hvart paret begifvit sig, satte hon genast af på jakt efter sin pliktförälska i sann mening "samma hätt". I Montreal stannade hon först och annoucerade efter en bokhållare (gubbens yrke) med mennens utseende och ålder. Där i staden måste hon emellertid gifva upp hoppet och begaf sig därefter till Toronto, där hon upprepade samma manöver. Och — mycket riktigt — där kom mer ett svar i hennes gubbes hand. Att återvända blef mycket kort, kom man lätt ana. D. t. hela slutade med att gubben följde med hem till England igen, under det hans sällskap föredrog att stanna kvar i Canada.

Olyckshändelser. I måndags morse blef en person öfverkörd och död af ett frakttåg en half mil från Keewatin station. Han låg och sof på spåret och hann tagas ej af föraren förrän det var sent att stoppa. Medan man höll på att föra liket ombord på tåget, kommo ett par karlar springande och berättade, att en annan öfverkörd manuperson låg på spåret en kvarts mil längre öst, antagligen öfverkörd af exp-

ress tåget. Båda voro gifta, den förstnämnde hette Gault och bodde hos sina föräldrar på Ottawa street i Rat Portage, den sistnämnde hette Cartwright och arbetade i Keewatin Lumber yard.

En hemsk död fick en farmare vid ute vid Snowflake. När han hoppade ned från tröskmaskinen hamnade han på en på ända ständigt högraffel och spetsades så illa att han inom kort afled.

Från Wetaskiwin berättas om ett tillbud till olycka. Inne i Jacobs jernhandel stod en man och undersökte ett gammalt gevar, som han fått tag uti inne i butiken under uppgift att den var oladdad, bäst han står och fingrar geväret, höres en valdig smäll. När krutröken skingrat sig, fann man att bössan varit laddad, samt att kulan genomborrat en i förestående krutburk hvilken exploderat och sprängt sönder fönserrutan. Två personer, som i samma ögonblick gingo förbi förestående, undgingo på ett här när att blifva träffade.

Örorligheter vid Soo. De stora arbetsreskor, hvilka blifvit lediga vid stälverken, hafva ställt till en del uppträden, så att militär från Toronto måste diktallas. När soldaterna anlände i förgårnades de med stenkastning. Någon batalj har dock ännu ej förkommit. Innan soldaterna anlände, inträngde en del bråkmakare i kontorsbyggnaden, som de fullständigt ödelade. 400 slösarbetare, som arbetat i bologens skogar äro på marsch in till staden.

Den finansiella ställningen af fortfarande densamma. Bankfirman Sneyder & Co. har utlyst auktion den 1 oktober på verken, men det antages, att verken skall kunna räddas ur deras klor. Den engelska industriföringen Hiram Maxim sages spekulera på detsamma, och Mr Clergue sages hafva rest till England för att skaffa kapital. Orsaken till katastrofen sages ligga i den ruttna kapitalseringen. Affären är kapitaliserad med \$117 millioner dollars, då dess verkliga värde är 35 millioner. Nettobehållningen de sista månaderna gingo till \$150,000 men detta räckte dock ändå ej att betala ränta på det fingerade kapitalat.

PARLAMENTET.

Det nya valkretsindelningen är nu genomförd. Winnipeg får, enligt densamma, endast en representant, enär Manitoba har rättighet till endast tio medlemmar, och man vågade sig ej på att knycka en från landsorten. Northwest Territorierna ha erhållit likaledes tio medlemmar.

Grand Trunk Pacific bilien har ändligen nått tredje länningen, och antogs med en majoritet af 38 röster. Den ställning, som positionen intagit till detta företag, är minst sagt markvärdigt. Det är ej en paragraf i bilien, som undgått dens missing, och de hafva väntat och vridit densamma äfven i rakt opposition mot hvarandra. Deras stora fruktan synes vara, att det gamla Grand Trunk bolaget skulle få kontroll af systemet. Men på sistone visste de ej, hur säkert det skulle binda fast det gamla bolaget, hvarför de ville hafva en paragraf, som skulle tvinga det gamla bolaget att inköpa 25 millioner dollars aktier till par, därigenom hindra företgets finansiering i pionjärmarknaden. Likaledes äro de ytterst angelägna, att ingen frakt skall föras öfver amerikanska hamnar, men icke desto mindre motsatta de sig af alla krafter byggandet af den korta exportbanan från Quebec till Moncton. Deras kritik har varit på sin plats och oppositionen har gjort sin skyldighet, men den har icke lyckats förbättra regerin-

gens proposition, hvilket bevisar, att den var grundligt utarbetad innan den förelades parlamentet. Ett långt och mödosamt arbete återstår att genomföra, och nya problem komma att uppstå i samband dermed, men vi äro öfvertygade att dessa skola lösas på ett för landets välfärd rätta sätt.

Fodermängden för en ko.

Som hö skörden i år antagligen kommer att bli under medelmåttan, åtminstone är så faller uti vissa delar af Södra Alberta, är det en mycket viktig sak att kunna spara på stråfoder. En kos behof af detta vigtiga underlag för dess näring är långt ifrån allmänt bekant, ej heller hvad som kan göras för att förminska behofvet af detsamma. Huru mycket foder en ko behöfver för sitt uppehälle är beroende af hennes kroppsvigt, fodrets vattenhalt och skötsel för öfrigt.

Allt foder innehåller vatten i större eller mindre mängd, afven de fodermedel, som för känseln äro fullt torra. Om man fråu ett fodermedels vigt aldrager det vatten det enligt analys innehåller så kallar man återstoden torrämne. Ju tyngre djuret är desto mera sådant torrämne behöfver det om dagen för att uppehålla sitt lif. 100 kg. valbergt hö, halm eller sad samt torra fodermedel uti allmänhet, hålla omkring 85 kg. torrämne. 100 kg. rofvar däremot endast 8 kg. och 100 kg. potatis omkring 25 kg. torrämne.

För hvar 100de kg. djuret väger behöfver det i det dagliga fodret, om det mjölkar rikligt, omkring 3.2 kg. torrämne, om det står i medelmåttigt mjölkning, omkring 2.5 kg. och om det ingenting mjölkar omkring 2 kg. Dock hafva försök visat, att en dragoxes behof af torrämne har kunnat nedbringas till 1.5 kg. pr. 100 kg. lefvande vikt och dag. Tysklands erfarnaste man på detta område, Professor Julius Kuhn uti Halle, har under 1901 års föderbrist i sitt hemland visat, att torrämnes mängden t. o. m. för mjölkdjur kan så småningom bringas ner till 1.8 kg. men då skall stråfoder utgöra minst halva fodernaassant vigt. En mjolkande ko behöfver alltså vid

20 kg. lefv. vigt 6.4 a 5.0 kg. tr. pr. dag
250 " " " 8.0 a 6.25 " " "
300 " " " 9.6 a 7.50 " " "
En icke mjölkande ko behöfver vid
200 kg. lefv. vigt 4.0 a 3.6 kg. tr. pr. dag
250 " " " 5.0 a 4.5 " " "
300 " " " 6.0 a 5.4 " " "

Det är känt, att mycket små djur i förhållande till kroppsvikten behöfva något mer foder än större. Det gäller också, att endast med stor försigtighet och långsamt närma sig så små torrämnesmängder som de sistnämnda. Till ledning bör här nämnas att 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 kg. torrämne erhållas ur 3.5, 4.7, 6, 7, 8.2, 9.4, 10.5 kg. hö, halm, gröpe och kakor eller andra torra fodermedel, der vattenhalten är omkring 15%.

Huruvida dessa fodermedel äro i stånd att alstra mjölk eller bibehålla djurens hull, det beror på dess blandningsförhållande, ej på dess mängd, för stråfodrets del af huru mycket hö det innehåller, för hvad kraft fodret vidkommer dess ägghvitethalt. Vid utbyten af foder-laz sättnas vanligen 2.5 a 3 kg. hö, 6 a 8 kg. halm eller 10 a 12 kg. roftrukturer i näringsvärde lika med 1 kg. kraftfoder, bestående af $\frac{1}{2}$ kakor och $\frac{1}{2}$ gröpe och kli.

En ko, som är dragtig och mjölkar några få liter om dagen, behöfver pr. 100 kg. af sin lefvande vigt ett foder, som till närmande kraft är lika med 1.1 a 1.3

kg. af ofvannämnda kraftfoderblandning. Vill man göra ett sådant foder så bukflyllande som möjligt, kan under dyra hötider tillrättas att gifva kraftfodret i form af hvetecli, som fyller mera än grope af sad. Enligt nu gällande beräkningsgrunder skulle en lägmjolkande, dragtig ko om 300 kgs lefvande vigt per dag behöfva i foder omkring 2.5 kg. 1 kraftfoderenhet, 7 kg. halm - 1 kraftfoderenhet och 1.3 kg. kraftfoder - 1.3 kraftfoderenhet, allt 3.3 kraftfoderenheter per dag och med ett innehåll af 9.1 kg. torrämne.

1 kilo lika med 2.2 lb.
För att så mycket som möjligt inskränka på det dagliga stråfoderbehofvet, bör man noga akta sig för att fodra med blöt- eller sörpfoder. Alla soppor, all a. k. lag, saltvatten och tunn mjölkdricka, hvilkas hufvudbeståndsdel utgöres af vatten, böra undvikas. Det myckna vattnet utspäner magarne och gör djuren nekiga, så att de fodra mer foder för att känna sig mätta. De näringsmedel, som finnes uti dessa sörpfoder, verka lika bra utan vatten. Öfvermått af vatten utspäner kroppstemperaturen och verkar skadligt på matsmältningorganens förägn att utdraga näringen ur födan. ett svårt fel, som man isynnehet ändrar dyra hör bör akta sig. Tvärtom bör man på alla tänkbara sätt understötja matsmältningens verktygens arbete.

Om unken halm måste användas, kan den göras smakligare och dermed indirekt näringsrika re genom beredning till jäsofer. God rykt- och renhållning samt ljusa, varma och väl ventilerade ladugårdar, der djuren trivas godt och behandlas väl, nedsätter foderbehofvet, emedan matsmältningen der är fullständigare, än om motsatsen är rådande. Salt bör icke glömmas.

H. G. Yngve Hansen,
Agronom.
Lethbridge, Alta. 26th. Sept. 1903

Från utlandet.

Rysslands dubbelspel.

Ryssland spelar för närvarande två roller i europeisk politik, den ena i rak motsats mot den andra. Mer än en annan nation har gjort detsamma förut, men man erinrar sig icke, att någon gjort det på ett så påfallande sätt. Mer än ett folk har samtidigt varit förtryckande och befrändande; men det är förbehållat Ryssland att visa ett sådant beteende mot två grenar af samma folk.

Det är allmänt känt huru Ryssland plundrar Filand och förtrycker finnarna. Det har behandlat och behandlar alljämt detta stilsamma folk med ett godtycke och med en grymhet, som saknar motstycke uti kristendomens historia under senare tid. Men samtidigt dermed visar det sympati för och uppträder som en maktig försvarare för Bulgarien och det bulgariska folket under deras tvist med turkarne. Man tror, att det hemligt understöder bulgarerna i Macedonien, och det synes icke vara tvifvel om, att det vill trada emellan, om tillfälle erbjuder sig, för att göra Bulgarien fritt.

Man påstår, att finnar och bulgarer äro af samma ras; men finnarna äro i alla afseenden bulgarerna öfverlägsna. Rysslands spel är ett dubbelspel, hvars syftmål man kan ana, ehuru det ännu icke blifvit fullt lagd i dagen.

Ryssland lär ha en styrka på 250,000 man koncentrerad i östra Asien, samt en flotta på åttio skepp för att vara i beredskap på det väntade nappataget med japanen.